

ὅτι θὰ δυνήθῃ ἀκόπως νὰ περαιοῦσιν εἰς θέσιν προητοιμασμένην αὐτῶ!

Πολλὰ ὅμως τεκμήρια μαρτυροῦσιν ὅτι πρὸ πολλοῦ ἦδη οἱ νῦν Ἕλληνας κατέλιπον τὰ τοιαῦτα ὄνειρα. Καὶ ἀσμενίζονται μὲν αὐτοκαλούμενοι ἔτι ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων, ἀλλὰ τίς δύναται νὰ κατακρίνῃ αὐτοὺς διὰ τοῦτο; Ἐμμένει τις ἀσμενὸς εἰς τὴν ἐπαιτοὺ γενεολογίαν, καὶ ἀρ' οὐ παρατηρῇ τῶν ἐκ ταύτης ἀπορροεῶν ἀξιώσεων; "Ὅταν δ' οἱ νεώτεροι ἀτενίζουσιν εἰς τοὺς ἀρχαίους, ὧν εἰσὶ διάδοχοι ἐπὶ τοῦ κλασικοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐδάφους, ὅπως ἐντεῦθεν ἀνέλθωσι δυνάμεις πρὸς μίμνησιν τῶν μεγάλων ἀρετῶν ἐκείνων (ἀλλὰ συμπῶνως, ἐννοεῖται, τῶν πνεύματι τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ), ἀνεπιεικὲς καὶ ἀδίκος ὅλως ἔσται ὁ περὶ αὐτῶν νὰ μειώσῃ τὴν ἡδονὴν ἣν εἰς τοῦτο εὐρίσκουσιν οἱ νεώτεροι." Ἐλληνες.

Ἐν τῶν τεκμηρίων ὅτι νῦν ἐν Ἑλλάδι ἤρχισαν σαφῶς νὰ κατανοοῦσι τὴν θέσιν αὐτῶν ἐν τῇ ἀρχαϊκότητι καὶ τοῖς νεωτέροις χρόνοις, εἶναι καὶ ἡ σπουδὴ μετ' ἧς κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετηρίαν ἐτράπησαν εἰς ἔρευναν τοῦ ἑλληνικοῦ μεσαιώνος. Αἱ ἔργασίαι τοῦ Γάλλου Βυσῶν, τοῦ Γερμανοῦ Χόπφ, τοῦ Ἀγγλοῦ Φίνλαϊϋ, εὐρον παρὰ τοὺς Ἕλλησι ζηλωτάς καὶ οὐχὶ μιμητάς ἀπλῶς. Αἱ εὐρεταὶ καὶ σιδήρην ἀληθινὰ φιλοπονίαν μαρτυροῦσαι μελέται τοῦ Κων. Σάθα, — οὗ ἡ Μεσαιωνικὴ ἡ βιβλιοθηκὴ τῆς ἐφευρόμενης μελέτης ἐξ ἑξέως λόγου τόμοι, ἡ Τουρκοκρατομμένη Ἑλλάς, ἡ Νεοελληνικὴ φιλολογία, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ ἀνέκδοτα κλπ. ἐπέχουσιν πανταχόθεν πῶς εἰς ἐποχὴν, περὶ ἧς σποραδικῶς μόνον εἰς τὸν ὄλεον, — εἰσὶν ἐπιστημονικαὶ ἔργασίαι μεγίστης σημασίας, ἐν αἷς παντελῶς ἑλλείπει τὸ ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Ζαμπασίου πομπῶδες τῆς φράσεως, καίτοι οὐδαμῶς ἱπποσύμεν νὰ διαμειδισθῇ τὴν ἱστορικὴν τοῦ τελευταίου ἀξίαν.

Ἐσχάτως δὲ ἐκτίηται ἡ Ἑλλὰς τὴν πεντάτομον Ἱστορίαν τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους τοῦ καθηγητοῦ κ. Κ. Παπαρηγοπούλου, ἔργον μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος τοῦ, οὐ προσομίον στερρεῖται καὶ αὐτὴ ἡ ἡμέτερα φιλολογία. Ἐν ταύτῃ, ἐπὶ τῇ βάσει ἀσφαλῶν πηγῶν καὶ εἰς ὕψος γλαφυρότατον, ἐκτίθεται ἡ ἱστορία τοῦ ἔθνους εἰς ἐνιαῖον σύνολον, πειστικωτάτῃ ἀπόδειξις ὅτι ὁ ἑλληνισμὸς ζῇ ἐτι!

Αἱ σχέσεις καὶ ὁ σύνδεσμος τῆς νῦν Ἑλλάδος μετὰ τῆς ἀρχαίας δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐκτεθῶσιν ἐν ὀλίγαις λέξεσι. Γνωστὸν ὅτι ὁ ἀρχαῖος τοπικὸς ἑλληνισμὸς τῶν κλασικῶν χρόνων προσέλαβε διὰ τῶν κατακτήσεων τοῦ Ἀλεξάνδρου κοσμοπολιτικὸν χαρακτῆρα καὶ ἀπολέσας διὰ τοῦτο κατ' ἀνάγκην τὴν ἐθνικὴν αὐτοῦ χροιάν κατέστη πνευματικώτερος. Κατ' ἀντίθεσιν τῆς ἑλληνικῆς καλούμεν συνήθως τὴν νέαν ταύτην περίοδον τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας ἑλληνιστικὴν. Αὕτη διηρθεῖ εἰς δύο κύρια τμήματα: εἰς τὸν ἀλεξανδρινὸν ἑλληνισμὸν καὶ τὸν ἑλληνισμὸν τῶν ἐπὶ τὸν ῥωμαϊκὸν αὐτοκρατορῶν. Οἱ πρῶτοι ἀντιπρόσωποι τῆς νέας ταύτης τῶν πνευμάτων διευθύνσεως κατήγοντο οὐχὶ ἐκ τῆς κυρίως Ἑλλάδος, ἀλλ' ἐκ χωρῶν μὴ ἑλληνικῶν τὸ κατ' ἀρχάς, ταχθεῖσάν δ' εἰτα ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος. Οἱ ἀπόστολοι τῆς τοιαύτης παιδείας εἰσὶν οὐχὶ πλέον Ἕλληνας (Graeci) ἀλλὰ Γραικοὶ (Graeculi), εἰς τοῦτους δὲ καὶ οὐχὶ εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Ἑλλάδος ἀναφέρονται αἱ δομικαὶ ἐκφράσεις, ἀς ἀπαντῶμεν παρὰ τοῖς Ῥωμαῖσι συγγραφεῦσιν. Ἡ ἀρχικὴ παραγωγικὴ δυνάμις τῶν κυρίως Ἑλλήνων ἀπαιρεθείσης τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν κατέπεσεν εἰς λήθαργον καὶ μόλις ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀουπνοῖ ἐνίοτες, Ἀλλ' ἦν ἀκούοντες ἰσχυρὰ ἡ παρόρμησις ἡ πηγαῖα ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ, ἰδιαίτερα δ' ἐπὶ τοῦ ἰωνικοῦ καὶ αἰτικοῦ ἐδάφους, ἀναπτυχθείσης μορφώσεως ὅπως παραγάγῃ παρὰ τοῖς ἔξωις ἑλληνικὴν ἔχουσιν χροιάν ἑλληνιστικὴν φιλολογίαν.

Καὶ ἐτι πλέον εἶχεν ἀκούσαν δυνάμιν ὅπως μετὰ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου μεταβάλλῃ τὴν ἐθνικότητα τοῦ ἀνατολικοῦ κόσμου καὶ ἑξελληνίσῃ αὐτόν. Ἀπὸ τῆς δευτέρας μ. Χ. ἑκατονταετηρίδος τὸ ῥωμαϊκὸν κράτος ἐδιχάσθη εἰς τὸ λατινιστὶ λαλοῦν δυτικὸν καὶ εἰς τὸ ἑλληνιστὶ λαλοῦν ἀνατολικὸν μέρος.

Κατὰ φυσικὸν δὲ λόγον καὶ ἐν τῇ ὁδοῖ δὲν ἐλαλεῖτο πανταχοῦ ἡ λατινικὴ τοῦ Κικέρωνος, οὐδ' ἐν Ἀνατολῇ ἡ ἑλληνικὴ τοῦ Δημοσθένους, ὅπως οὐδ' ἐν Σαδονίᾳ καὶ Βαυαρίᾳ ἀλαλεῖται πανταχοῦ ἡ γερμανικὴ τοῦ Γκαίτε καὶ τοῦ Σχίλλερ. Ὡ- μίλων ὅμως γλώσσα, ἐξ ὧν μετὰ τὸν καιρὸν παρήχθησαν αἱ

ῥωμαϊκαὶ (νεολατινικαὶ) γλώσσαι καὶ ἡ νεοελληνικὴ ἀπ' ἑτέρου.

Ἐχρηστίανσθόντος τοῦ ῥωμαϊκοῦ κράτους, ὁ ῥωμαϊκὸς ἐκείνος ἑλληνισμὸς, ὅστις κύριον χαρακτῆρα ἔχων τὴν ἐνότητά τοῦ πνεύματος, ἑσπερίαν βίωσιν ἐδρασιότερας τῆς ἐθνικῆς ἐνότητος, ὁ ἑλληνισμὸς νέαν ἔλαβε τροπὴν. Ἀντικατέστησεν αὐτὸν ὁ χριστιανικὸς ἑλληνισμὸς, ὁ κοινὸς ἀπὸ τῆς νέας προτεινόμενης τοῦ ῥωμαϊκοῦ κράτους ἐπικληθείς βυζαντινισμὸς. Οὐδὲν ἕτερον δ' ἔστιν αὐτό: ἡ ἑξακολούθησις τοῦ ῥωμαϊκοῦ ἑλληνισμοῦ, χριστιανικὴν χροιάν προσκαθόντος.

Ἡ τελευταία περίοδος τοῦ ἑλληνισμοῦ λοιπὸν, μὴ λαμβανόμενου δπ' ὅλιν τοῦ ἔθνους, ἐκτείνεται μέχρι τῶν νεωτέρων χρόνων, ὧν αἱ τις μάλαστα εἰπεῖν μέχρι τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ νῦν βασιλείου...

Ἐπῆλθεν ἡ ἐπανάστασις, καὶ σὺν αὐτῇ ἀληθὲς παλιγγενεσία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὁ λαὸς οὗτος εἶχε παρὰ σέθεν δαίγματα τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, κατὰ τοὺς ῥωμαϊκοὺς καὶ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους, συχνότερον δὲ ἐπὶ τουρκοκρατίας· ἀλλ' ἐπέλειπεν αὐτῷ ἡ ἀναγκαία δύναμις, ὅπως ἀναστήσῃ αὐτοῦ παρὰ τὸν ὄλεον. Βύτυχως κατὰ τὴν ἑλληνιστικὴν βυζαντινὴν περίοδον διετηρήθη ἡ γλώσσα, καίτοι δὲ ἡ κλίσ ἐκείνη, δι' ἧς οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες ἔμελλον ν' ἀνοίξωσι τοὺς θησαυροὺς τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς μαθησεως, ἦν ἐσκαρπωμένη καὶ παραμορφωμένη μικρὸν, δὲν εἶχε ὅμως καὶ ἀποθῇ ἐντελὲς ἀχρηστοῦ. Διὰ τῆς γλώσσης διετηρήθη ἡ ἐθνικὴ συνειδήσις.

Ἄμα δὲ τῇ ἀνακτῇ τῆς ἐλευθερίας εἰσῆλθεν ὁ ἑλληνισμὸς εἰς νέαν, τὴν νεωτέρην αὐτοῦ περίοδον, ἥτις ἐστὶν αὐτὴς ἐθνικῇ τὴν νεοελληνικὴν, ἥτις διὰ τοῦ ἔθνους αὐτῆς χαρακτῆρος διακρίνεται τῆς ἑλληνιστικῆς βυζαντινῆς.

Τὸ ἀνὰ χεῖρας τομίδιον τοῦ Ἑλληνικοῦ συγγραφέως, οὗ μετὰφρασιν παρέχοντες εἰς τὸ γερμανικὸν ἡμισόσιον, εἶναι συμβολὴ πρὸς ὁρθὴν ἐκτίμησιν τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς. Πεποιθήμεν δ' ὅτι οὐ μικρὸν παρέχει τὸ ἐνδιαφέρον, ὡς ἔργον Ἑλλήνων ἐμμερίθους καὶ σπουδαίων, ἀπληγαμένου δ' ὑπερβολικῶν ἰδεῶν. Δημοσιουθὲν τὸ πρῶτον ἐν Λονδίῳ τῷ 1874 ὑπὸ τὸν τίτλον Περί βυζαντινῶν, ἐν εἰδῇ διαλέξεων ἀπαγγελλομένων ἐν τῷ ἑλληνικῷ συλλόγῳ Μασσαλίας, σπουδαίως ἐξετίμηθη διὰ τὴν ἐλκρινὴ καὶ ἐλευθερίαν αὐτοῦ γλώσσας. Ὁ γερμανὸς μεταφραστής, τῇ συνεινέσει τοῦ συγγραφέως, μετέβαλε τὸ εἶδος τῆς συγγραφῆς ἀπὸ διαλέξεων εἰς πραγματείας, ἐπιροποποίησε χωρὶα τινὰ, δι' ἑλλήνας ἀποκλειστικῶς προωρισμένα καταλληλότερον εἰς Γερμανοὺς καὶ προσέθηκε μερικὰς σημειώσεις. Ὁ κύριος Βικέλας ὑπέχει φυσικῶς τῷ λόγῳ μόνος τὴν εὐδύνῃ τῶν δπ' αὐτοῦ ἐκπερισμένων γνησίων· ὁ μεταφραστὴς πολλαχοῦ δὲν συμφωνεῖ μετ' αὐτοῦ, εἰς τὸ αὐτὸ ὅμως καὶ οὗτος καταλήγων συμπέρασμα, πιστεύει ὅτι ἐπέστη ἡδὴ ὁ καιρὸς νὰ καταπέσωσι πρὸ τῶν πραγμάτων πολλὰ παλαιὰ καὶ κοινὰ πεπλανημένα δοξαῖα περὶ τῶν Ἑλλήνων τοῦ μεσαιῶνος καὶ περὶ τοῦ κράτους καὶ τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν. Πρὸ παντὸς ὅμως εὐχαίρει ὅπως αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες ἐξακολουθοῦσιν ἀγνωρίζοντες ὅτι δὲν εἶναι βυζαντινοί, οὐδὲ πρέπει τοιοῦτοι νὰ γίνωσι ποτε, ἐν ἐπιθυμῶσι νὰ καταλάβωσι θέσιν ἐν τῇ χορείᾳ τῶν νεωτέρων ἔθνων· ὅτι δὲν πρέπει ὅμως καὶ νὰ λησμονήσωσιν ὅτι τὸν ἑλληνισμὸν αὐτὸν παρέλαβον ἐκ χειρὸς τῶν βυζαντινῶν, δέον δὲ ἐπιμελῶς νὰ ἐρευνῶσι τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καὶ αἰεὶ τὰ διδάγματα αὐτῆς νὰ ἔχωσι πρὸς ὀφθαλμῶν. Οἱ σημερινοὶ Ἕλληνας δὲν εἶναι ἀπλῶς προῖον τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ καὶ λαὸς τοῦ μέλλοντος, καὶ βεβαίως μέλλον εὐρὺ ἐκτείνεται πρὸ αὐτοῦ.

W. WAGNER.

Μετεωρολογικὸν δελτίον τοῦ

ΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Π.Ε.	Βαρόμ.	Θερ.	Κελ.	Ἄν.	Παρατηρήσεις.
		Μίγ.	Ελάξ.		
Μαΐ. 24	752.16	27°9	16.1	ΝΔ.	
25	749.97	30.0	19.7	ΝΔ.	Τὸ ἑσπ. ΒΑ. καὶ ΒΑ. ἀστρ.
26	749.28	29.0	20.9	ΒΑ.	τὸς κατ' ἀστρ. καὶ βρεχ. 7° 13'
27	753.83	21.6	16.3	ΒΑ.	Π.Μ. λεπτὴ βρεχ. 5° 27'.
28	754.86	24.7	15.6	ΒΑ.	
29	752.67	26.8	16.0	ΒΑ.	
30	752.12	29.6	16.8	ΒΑ.	